

(המשך מעמוד 27)

יחשבו רבים, שהשום נותן לישראל את הכל, מבלי לקבל שום תמורה, ומבלי ש"ישראל וזה מעמדויה העקשניות, לא, לא, זה יכול לבוא רק אחרי השלום", ובכל, זהו מעליקסמים" הערתי, אחרי רגע הוסיפה, בקסם מצרי אופייני: "ני, אבל אתה פה, אותך אנחנו מכירים, אנו מאמינים לך, אתה תתרשם, תראה ותשמע, ואחרי-כן תחזור לישראל ותספר את הכל, אתה תהיה התורגמן".

ישבנו במיסעדה יפה, אלא-דין, ליד רחוב קצראל-ניל במרכז המיסחרי של קאהיר, מסביבי ישבו מצרים זורים, כשי ניגש המלצר, פנתה אליו העיתונאית ו" אמרה: "האדון הזה הוא מישראל, מה דעתך על כך?" המלצר, מצרי בגיל-העמידה, בחליפה שחורה, נדהם רק לשניה קלה, אז הופיע החיוך הרחב על פניו, והוא אמר: "ברוך הבא!"

האם אתה חושב שיהיה שלום?" תקרה אותו העיתונאית.

"בוודאי יהיה שלום!" השיב הי מולצר בני חוסום, "די לנו במדינה מזה, די בדם שנשפך, הגיע הזמן שנהיה בירידות".

"ואתה מוכן לעשות שלום על-חשבון הפלסטינים?" שאלה העיתונאית. "הא, לא, לא", השיב המולצר, "ה שלום צריך להיות עם כולם, כולם מישפחה אחת".

נתיב החיכים

ה חווייה הראשונה היתה לי עוד באתונה. לפני כמה שבועות פניתי אל שרה-מר דינה לענייני-חן, בוטרס בוטרס-ראלי (או ע'אלי, לפי הכתיב הנכון), והבעתי את בקשתי לבקר שוב במצריים. כוונתי היתה לרענן את התרשמותי ולעדכן את המידע שלי, ערב כניסתי לכנסת.

את התשובה קיבלתי במכתב, שנמסר עליידי השגריר המצרי באוסטריה לקאנצי לר ברונו קרייסקי, בבקשה להעבירו אלי. נאמר בו: "תודה על מיכתבך, ועל תמיכתך במדיניות המצרית שמטרתה היא למצוא שלום בר-קיימא, המבוסס על פיתרון הבעייה הפלסטינית". בהמשך נאמר שאוכל לקבל אשת-כניסה בכל עת בכל שגרירות מצרית.

הניסוח לא היה, כמוכן, מוקרי, הוא בא להרגיש כי מזומן כאן יש ראיו הדוגל בפיתרון הבעייה הפלסטינית. בצורה זו נמנעה מראש טענה אפשרית, שמצריים עושה עוד מחווה של שלום, בשעה ש"ישראל מתעלמת מן הבעייה הפלסטינית".

ניגשתי לקונסוליה המצרית במרכז אתונה, הגשתי את הדרכון הישראלי וביקשתי ויזה, הפקיד המופתע חיך באדיבות, ולא ידע מה לעשות, הוא ביקש שאפגש, כי עבור חצי שעה, עם הקונסול עצמו, הקונסול, מחמוד שוקרי, גבר אדיב ור-תרבותי, נטל לידיו את הדרכון ואת הי מיכתב, הוא נראה כמופתע, ביקש לחזור בעוד שתיים.

כאשר חזרתי, נתקבלתי ככך אבוד, תוך דקות סודר הכל, עוד לפני שהספקתי לגי מוע את ספון הקפה, הקונסול איהל לי שהות נימה בארצו, הביע את התיקווה שהשלום ייכון בקרוב, וביקש שבהזמנות — אין מה להזדרז, רק כאשר יהיה נוח לי — אשלח לו את התצלום החסר, הדרוש לתיקה.

החווייה הבאה היתה באוטובוס, בנמל-התעופה בקאהיר, במעבר אל בנין המסוף, נכנסה אליו קבוצה של צעירים אמריקאיים אופייניים, קצת פרועים, מגדליזקון, ש" באו עימי במטוס אולימפיק מאתונה, אחד התמתח, ואמר באנגלית: "אה, נהדר, יש שמש!" את המילה "שמש" אמר בעברית, חייכת אליו אמרתי: "בערבית זה, שמש", זה נקרא, שמש בשפה אחרת".

אתה יודע באיזו שפה?" שאל בתי מהו. "בוודאי", עניתי, "אני בא מהארץ שבה מדברים את השפה הזאת".

המצרים, שמילאו את האוטובוס, אולי לאכזבתו לא היתה כל תגובה, הקשיבו לנו בסקרנות, חייכו אלינו. כיום אפשר לדבר בקאהיר עבירית, בקוד רם, והתגובה היחידה היא חיוך ירירותי.

רעיון מטורף

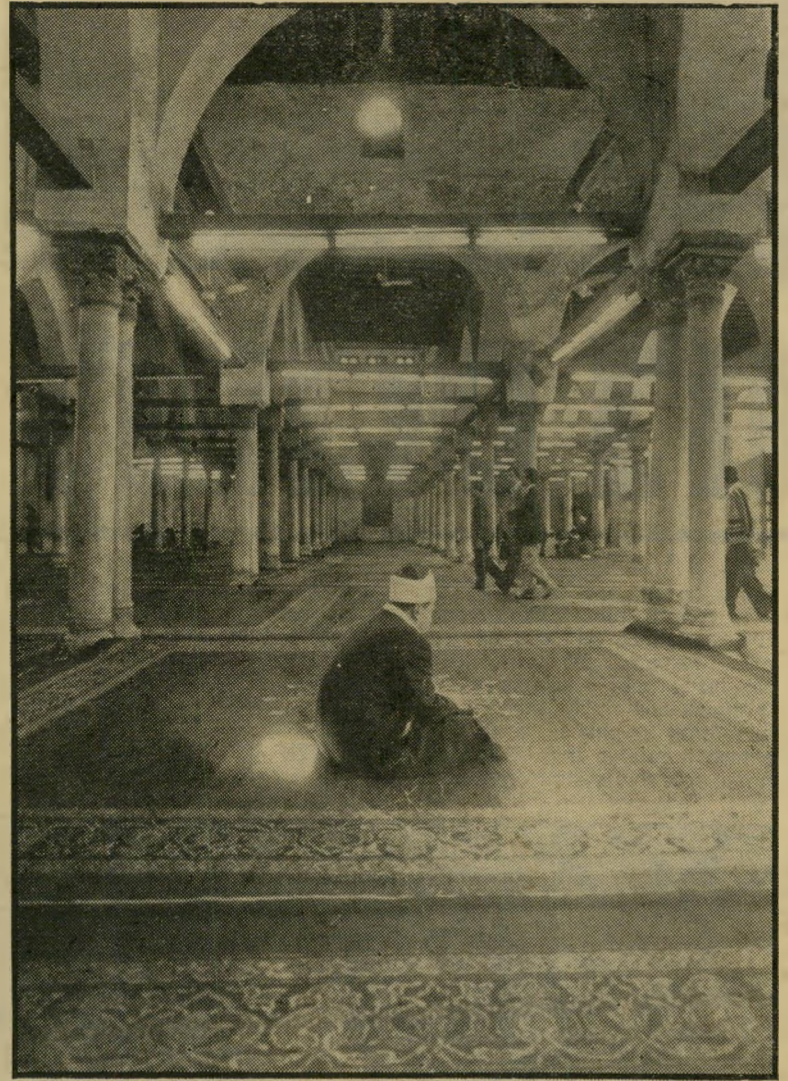
מ הי ההתרשמות הבולטת ביותר שלי מביקור זה, השלישי שלי במצריים, אחרי שני ביקורי הקודמים שבהם ביליתי בקאהיר כשישה שבועות? התרשמות א': הירירות.

בלי כל קשר למהלך המשאומתן, נשאר היחס לישראלי ירירותי, לבני ממש, לא רק מצד אותם מצרים שכבר הפכו בינתיים ידידים אישיים, לא רק מצד האישים המכירים את שמי ואת דעותי, אלא גם מצד מאות האנשים שניהלתי עימם שם חות-אקראי ברחוב, בבית-הקפה, במלון, ובמיסעדה, ושלא ראו בי אלא ישראלי סתם, אחד שבו מהארץ הזאת, המיסתורית.

להתווכח על הכתובה, אבל צריכים להבין את הישראליים, היהודים סבלו הרבה במרוצת הדורות, הם מחפשים ביטחון, הכ"מיהה שלהם לביטחון היא מוגזמת, אפילו בלתי-רציונלית, אולי קצת משוגעת, אבל אין דבר, צריכים להבין, צריכים לתת להם זמן להתרגל למחשבה כי השלום אינו צורה חדשה של מילחמה, כי מה שדרוש במילחמה, שוב אינו דרוש בשלום, שמו" צע להם שלום-אמת, פרק חדש בהיס"טוריה.

כסופו של דבר יבינו זאת הי ישראליים, ואז יעשו את השלום, מתני? זה יכול לקחת כמה חודשי שים, כפי שאמרה לי אישיות מצרי רית בכירה מאד: "זה יכול לקחת אף שנה-שנתיים, לנו יש סבלנות".

התרשמות ד': העקרונות. לוי יהיה שלום נפרד, מצריים לא תפי קיר את הפלסטינים, היא לא תכפה על ישראל פיתרון פיתאומי, מהיר, מפחיד, אפשר לתפותח בתהליך שייקח זמן, כך ש" הישראליים ייווכחו בעצמם לדעת שאין



מתפלג במיסגד אל-אזהר האם זה יכול לקרות כאן?

הדבר נורא כל-יך, אבל צריכים להתחיל בתהליך, וצריך להיות ברור מהו היעד: הגדרה עצמית פלסטינית, הרעיון שתמורת שלום עם ישרי אל תנתק מצריים את עצמה מן העולם הערבי הוא מגוחך, גרוע מזה: הוא מטורף, יש למצריים אינטרסים עצומים כרחבי העולם הערבי, היא קשורה אליו ב"1600 שנים של היסטוריה ותרבות, גם גדול הדוגלים ב"מצריים מעזי זכך" לא יעלה על דעתו להעריך את ישראל על פני העמים-האחרים.

יש עדיין ישראלים, וביניהם ראשי הי שלישון, המאמינים שזוהי העמדת-פנים מצרית, שמצריים משלמת מס'שפתיים ל" אהדות הערבית, שבעצם לא איכפת לה מה קורה לערבים ביכלל ולפלסטינים ב" פרט.

המצרים תמהים על כך, בכנות גמורה, הרי הנשיא אמר אלף פעמים שאין זה כך, הוא אמר זאת בכנסת, האם לא הק" שבו לו? האם אנו מאמינים לו? האין יודעים עדיין שהראים אומר תמיד בדיוק מה שהוא חושב? האם אין בגישה ישר-

אלית זו מידה רבה של היירות, של זיל-זול במצריים? בקיצור, האם אין גישה ישראליית זו מעליבה את מצריים?

לרוץ עם הכדור

מצריים יש זמן, יש לה סבלנות, אך האם יש זמן לישראל? זהו אחד הנושאים העיקריים, שחזר בכל השיחות.

אמרה לי אותה אישיות בכירה מאד: "הישראליים רוצים תמיד לדחות, להרוויח זמן, כל דבר המתרחש בעולם משמש להם כתירוץ לכך".

אתמול לא הסכימו ללינגאג', וזה היה תירוץ לדחייה, למרות שבקמפ-דייוויד היה ברור ששני ההסכמים קשורים זה בזה, "אחרי-כן קרה מה שקרה באיראן, וה" ישראלים נזכרו לפתע שהם צריכים זכור יות מייחדות בנפש שלנו בסוגי, הרי מובן מאליו שנמכור להם נפט, הם הלקוח הק" רוב ביותר, וכדאי לנו למכור להם.

"אחרי-כן נפל השאה, ויש לישראלים תירוץ חדש: איך אפשר להתווסף שלום עם מיסטר, שבראשו עומד מנהיג חזק? הגנה נפל השאה, ומחר יכול ליפול אל" סאדאת, אבל את זה הרי אמרו הישראליים גם לפני המהפכה באיראן.

"כאשר ייגמר התירוץ הזה, ימצאו תי" רוץ אחר, הכל כדי להרוויח זמן". והוספה האיש: "להרוויח זמן — לשם מה? האם הזמן פועל לטובת ישראל? הרי הזמן פועל לרעת ישראל!"

מדוע? "הבוקר התפרסמה סטטיסטיקה רש" מיח, בעוד עשר שנים יהיו עשרה מילי" יוני מצרים יותר מכפי שיש היום!" אין זו, כמוכן, ההתפתחות היחידה הי פועלת נגד ישראל, יש סיבות טובות הרבה יותר להחשת התהליך.

כאשר בא הנשיא אל-סאדאת לירוש" לים, היה הכל מוכן להסכם מהיר, העולם הערבי היה המום, הפעולות הנגדיות היו בלתי-יעילות, בדמשק ובטריפולי לא הצליחו יריביו של סאדאת ללכד את שר" רותיהם, סעודיה נראתה כפוסחת על שני הסעיפים, היוזמה היתה בידי הנשיא, והכל היה אפשרי.

אפשר היה לרוץ עם הכדור ו" להכניסו לשער.

מאז זרמו הרבה מאד מים ביאור, והתנ" אים השתנו עד ללא-הכר, העולם הערבי התאווש והתאחד נגד יוזמת אל-סאדאת, בחסותה של סעודיה, הושג בבגדאד קונסנזוס כל-ערבי נגד הקשר הישראלי-מצרי.

בקאהיר עדיין טוענים (או מעמידים פנים) שחזית זו לא תפריע לאל-סאדאת, "מה שמצריים עושה היום, יעשו כל הי אחרים מחר", אמר לי בביטחון גמור סג" האלוף חמדי, שליווה אותי במשך חלק מן הזמן.

אולם מדינאים מתוחכמים יותר בקאהיר מסייגים ביטחון-עצמי זה, כפי שאמר לי איש בכיר מאד: "חתמנו בקמפ-דייוויד, בלי הסכמת הערבים האחרים, היינו בטור חים שנגיע במהירות לחתימת הסכם השלום, והיינו מוכנים לכך שהערבים הי אחרים יגנו אותנו, למחרת היום היה צריך להתחיל המשאומתן על האוטונו" מיה, היינו עומדים שם על הבטחת זכר יותיהם, ול הפלסטינים, או היו גם הפלס" טנים נוכחים לדעת כי אכן אין בכוננתנו למכור אותם, שאנחנו נאבקים בנאמנות למען עתידם, בצורה זו היינו משכנעים אותם ואת הערבים האחרים, והם היו מצטרפים לתהליך השלום".

איש זה היה בטוח לגמרי כי בי דרך זו היה גם יאסר עראפאת מקי כל, ברגע המכריע, את יוזמת אל" סאדאת.

צילו של חומייני

ינתיים קרו דברים נוספים, המטי" לים צל כבד על סוכיו השלום, הרבה יותר קל לחוש בהם בקאהיר מאשר בתל" אביב, כי קאהיר היא מרכז מיוחד-תכונני, וכל ועוזע במרחב נקלס שם בסייסמוגר" פים עדינים, לתל-אביב מגיעים רק הדים רחוקים ועמומים. עלייתו של האיית-אזנה רותי אדזה חומייני מעוררת בתל-אביב וברושנים סקרנות, קצת דאגה לענייני הנפט, קצת דאגה לגורל היהודים, כקאהיר מבינים שזוהי מהפכה בכירה, המשנה את הי תמונה כמרחב מעיקרה.